

דברי תורה

פרשת כי תצא תשפ"ו

גליון תקנו

פרנס החודש

- לזכרון עולם בהיכל ה' -

נתנדב לעילוי נשמות הרה"ח

מוה"ר זאב ב"ר צבי ז"ל

נלב"ע ד' אלול תשס"ה לפ"ק - ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב ע"י בנו הרבני החסיד הנדיב המפורסם העומד תמיד
לימיניו להנצית תורתו של מרן רבינו זצוק"ל הרה"ח

מוה"ר ר' חיים יהודה יצחק לעפקאוויטש הי"ו

יהו רצון שיהי' למליץ טוב בעד המשפחה הוקרה, ויזכו להמשיך בדרכיו
המפארים, עדי נוכח לביאת משיח צדקינו בבי"א.

דברי הכתבים

דברי תורה • תשובות • בירורי הלכה • מכתבים •
הסכמות • המלצות

שנתכו ונרשמו בכת"ק

של כ"ק רבינו הגאב"ד זצוק"ל

קעד.

**תשובה להלכה בענין הקורא קריאת שמע
ביחידות אם כופל בסוף תיבת ה' אלקיכם
אמת כדי להשלים מנין רמ"ח תיבות**

**כבוד מעלת ידידנו הרבני התורני
ותיק וחסיד כמוהר"ר יוסף כהנא שליט"א
[בעמח"ס מקדש ברכה].**

בדבר שנסתפק האיך לנהוג בקריאתה
של שמע ביחיד בכדי להשלים הרמ"ח
תיבות, ושאלת חכם חצי תשובה שביאר
ספיקו לפי מה שנפסק באו"ח סי' ס"א
סעי' ג' ובהנו"כ שם, דלפי מש"כ בשו"ע
שם דיש חשש שכופל לומר אמת שלא
יראה כשתי רשיות דומיא לב' פעמים
שמע, א"כ אולי היחיד אסור לכפול אפי'
כשאומר כל הג' תיבות ביחד.

הנני לפשט בעייתו ולכתוב הנהוג בזה
והוא, שנתקן שאחר שהציבור גמרו הק"ש
מסיים הש"ץ בקול רם ג' תיבות אלו,
מהטעם שכתבו (עי' שו"ע שם) בכדי שישלמו
רמ"ח תיבות [כמנין איבריו של אדם], ולכן כל
אלו מהציבור שגמרו עיקר ק"ש, ממתניין
לשמוע תיבות אלו, דבכה"ג דשמיעתן
הוא אחר גמור הק"ש הוי לכל אחד ואחד
השלמה דיליה.

המשך בעמ' ב

נא שלא לציין בהגליון בעצת התפלה
וקריאת התורה וחזרת הש"ץ כמבואר בשו"ע

מדר זה נתנדב ידידנו
הרב משה יצחק כהנא שליט"א
לציל השמות השוויה במענו

דבר תורה

דברות קודש מאת כ"ק מרן רבינו הגאב"ד זצוק"ל

ויכרת כל הגלולים מן הארץ, ויאמרו כל אשר נשמה באפו ה'
אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה. וכל אלו המלחמות
שיצא דוד להרבות הקדושה ולעקור העבוי"ז שמצוה על
המלך לעקור עבוי"ז כדאיתא בחז"ל, כל המה נקראים מלחמת
הרשות, שמלחמת הרשות יוצאים על פי מלך וע"פ בי"ד של
שבעים ואחד כדאיתא ברמב"ם הלכו' מלכים.

והנה אמרו חז"ל (תנחומא בפרשתן) שאבשלום בנו של
דוד נולד לו מאשת יפת תאר שנשא דוד במלחמה כשכבש
את ארצות הגויים, שהיה זה מלחמת הרשות שהותר ביפת
תואר, וכדאיתא ברש"י בפרשתן דהיתר דיפת תואר במלחמת
הרשות הכתוב מדבר, כי היה כונתו של דוד המלך לכבוש
הנציץ הקדושים השבויים בין הקל"י ולהכניסן אל הקדושה,
וכמו שידוע מש"כ האור החיים הק' לפרש פרשת יפת
תואר, שבחטא אדם הראשון נשבו כמה נשמות יקרות ביד
סטרא אחרא והם נשמות הגרים, וצא ולמד כמה וכמה גדולי
עולם באים מהאומות ורות המואביה תוכיח וכמה גדולי
עולם שמעיה ואבטליון ואונקלוס הגר וכאלה רבות, וכו',
ותמצא נשמה טהורה דבוקה בנשמה טמאה ואין כח בטהורה
להטות הטמאה להטיב והיא מונחת שם עד עת דרוו, וכו',
שבאמצעות היותו עוסק במצוה יגלה ה' את עיניו להכיר
בגויה שיש בה יפת תואר שהיא נשמה הקדושה הנקראת יפת
תואר, כי זוהר נשמות הקדושות מופלא ועצום הוא, וזאת
האשה קנתה בה חלק זה הטוב, ולזה קראה הכתוב אשת יפת
תואר עי"ש.

והנה ידוע מחז"ל (יבמות עז) שהיו הרבה חולקים על
המלוכה של דוד המלך בכל מיני טענות כנגדו, כמו אחיטופל
ודואג האדומי ובית דינו שרצו לפסוק עליו שאינו ראוי לבוא
בקהל ובודאי שאינו ראוי למלכות, ואיתא שם שלא ידעו
חכמים מה לענות ליה לדוד, עד שאמר יתרא הישראלי כן
מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית
מואבי ולא מואבית.

ואחד מהטענות והמענות שהיה לחולקים כנגד דוד היה
מזה שנולד לו בן אבשלום שרוצה להורגו, שאמרו שמוזה
מוכח שפסול הוא למלכות ואין לו דין מלך, ולא היתה
המלחמה עפ"י דין תורה שהותר בו יפת תואר כי לא הותר
יפת תואר אלא ע"פ מלך וסנהדרין, ועל כן יצא ממנו בן
אבשלום שרצה להורגו.

והנה דוד המלך ע"ה בענותנותו לא היה לו מה להשיב על
החולקים עליו במה שנולד לו בן אבשלום שרוצה להורגו, כי
ידע שכל כונתו בלקחת יפת תואר היה רק לשם שמים בלבד,
וסבר שהליקוחין מצוה יש בו ושביט שביו לשבות ולהוציא
הניצוה"ק השבוין אצל הסט"א ולהחזירם אל הקדושה, ואי
אפשר לומר שע"כ יצא ממנו בן רשע כאבשלום. ומכל זה
ראה דהע"ה שנוצר עי"כ חילול השם גדול בין הבריות,
שאמרו הבריות שלדברי דוד שחסיד צדיק הוא, נמצא כביכול
הקב"ה מעניש את הצדיקים לחינם שנותן להם בן רשע כזה,
והיה כואב לדוד המלך מאד מאד על כבוד שמים שנחלל
כביכו' ע"י.

המשך בעמ' ג

רעוא דרעווין פרשת כי תצא תשנ"ב

כי תצא למלחמה על אייך ונתנו ה' אלקיך בידך ושכית
שביו. וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך
לאשה.

ב. פרש"י כי תצא למלחמה - במלחמת הרשות הכתוב
מדבר. ולקחת לך לאשה - לא דברה תורה אלא כנגד יצר
הרע. שאם אין הקדוש ברוך הוא מתירה ישאנה באיסור. אבל
אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריי כי תהיין לאיש
גוי' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו פרשיות
הללו.

וצריך להבין דלכא' נראה מפשטות לשון הכתוב דיפת
תאר הוא מצוה, כמוש"כ ולקחת לך לאשה, ומדוע פרש"י לא
דברה תורה אלא כנגד יצה"ר.

ג. במסכת סנהדרין (קז ע"א) אמר רב יהודה אמר רב בקש
דוד לעבוד עבודה זרה שנאמר (שמואל ב. טו לב) ויהי דוד בא
עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים. ואין ראש אלא עבודה
זרה, שנאמר והוא צלמא רישיה די דהב טב, והנה לקראתו
חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו, אמר לו לדוד
יאמרו מלך שכמותך יעבוד עבודה זרה, אמר לו מלך שכמותי
יהרגנו בנו, מוטב יעבוד עבודה זרה ואל יתחלל שם שמים
בפרהסיא. אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר, אמר ליה יפת
תואר רחמנא שרייה. אמר ליה לא דרשת סמוכין, דסמין ליה
כי יהיה לאיש בן סורר ומורה, כל הנושא יפת תואר יש לו בן
סורר ומורה. וכל הגמרא פלא גדול וצריכה ביאור רב.

ובמפרשים שם (יד רמה ועוד) כתבו שבודאי לא רצה דוד
המלך לעבוד עבוי"ז ממש חלי', אלא רצה להראות עצמו
כאילו עובד עבוי"ז, והוא כדי שיאמרו שהסיבה שנעשה שיצא
ממנו בנו אבשלום שרוצה להורגו הוא משום שעבד עבוי"ז,
ולא יבואו להתרעם על מידותיו ית' שיאמרו מלך חסיד כמותו
הקב"ה מענישו בבן רשע הרוצה להורגו. ונמצא שאדברה
מגמרא זו מוכח גדלותו של דוד המלך שמטר נפשו להשי"ת
ועשה הכל שיתקדש שמו של הקב"ה בעולמו וח"ו לא יתחלל
שמו ית' אצל הבריות. ואלא עדיין שומה עלינו לברר מאי ס"ד
דוד המלך, ומאי ענה לו חושי הארכי מאי טעמא קנסיבת
יפת תואר וכו' לא דרשת סמוכין וכו'.

דוד המלך ע"ה מסר נפשו תמיד להרבות גבולות הקדושה ולפשפש מעשי

ונראה לבאר הענין, כי הנה דוד המלך ע"ה כל ימיו היה
בחיבה אחת של מסירת נפש למען הרבות גבולות הקדושה
בעולם שיתגדל ויתקדש שמו יתברך על פני כל העולם, והוא
שהיה דוד המלך יוצא ונלחם במלחמת הרשות להוסיף על
גבולות הארץ ולהכניס כל הארצות האלה אל תוך הקדושה של
אר"י, וכדאיתא ברמב"ם הלכות תרומות (פ"א ה"ג) שדוד כבש
את ארם נהרים וארם צובה ואחלב וכו' ומה שלא נתקדשו
ונכללו בגבולות אר"י משום שכבשם קודם שגמר לכבוש את
ארץ כנען עי"ש. שדוד המלך היה תאב ומתפלל לעקור כל
העבוי"ז מהעולם ולגלות מלכותו ית' על פני כל באי עולם,
וכמו שהיה לעתיד לבוא ורות הטומאה העביר מן הארץ,

דבר התשובה

שו"ת בע"פ משלחנו של כ"ק מרן רבינו הגאב"ד זצוק"ל

תשי. שאלה: קי"ל בדין הוצאה מרה"ל לרה"ר, שאם עשה עקירה ברה"י והוציא חפץ בטעות ונזכר קודם שהפסיק בהילוכו ועשה הנחה ברה"ר, יזהר שלא יפסיק בהילוכו ברה"ר אלא יחזור לרה"י שעקר ממנה ויעשה שם ההנחה, כי היכי דלא ליעבד עקירה ברה"י והנחה ברה"ר. מה הדין אם הפסיק בהילוכו ועמד ברה"ר מחמת שהפסיקו כלי רכב, או 'רויט לייט' וכדו', אם נידון כעמד לפוש והו"ל הנחה, ושוב אסור לעקור, או נידון כעמד לכתף ולא הו"ל הנחה, ויכול להמשיך לחזור לרה"י שעקר ממנה?

תשובה: נידון כעמד לכתף, ועוד עדיפא מיניה, שהרי לא עמד לרצונו כלל, כי אדרבא באמת רצונו להמשיך בהילוכו אלא שהפסיקו דבר אחר.

תשיא. שאלה: שני יהודים שנתפרדו החבילה ביניהם בדיני ממונות, אם מותר להם למנות עורך דין (לאווער) שישמע הויכוח וישווה ויפטר ביניהם בלא להביאו להערכאות גופא?

תשובה: מותר, כיון שאינו קובע הפשרה בדרך משפט ודין, רק שהבעלי ריב מחפשים מי שמכיר היטב דרכי העסקים ויבין לפשר להשוות ביניהם, ולזה לא בעינן שיהא בן ברית דוקא.

ביאורים ובירורים מבני הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

מדעת עצמו או מצד טבעו, משא"כ כשכח אחר מעורב מבחוץ נגד רצונו וטבעו המכריחו בעכ"ל לעמוד, מודים דלא הוי הנחה דיש בזה חסרון מלאכת מחשבת ע"ש. ונראה לבאר על דרך זה ההחלוק, דבאמת הרי גם עומד לכתף הרי רצונו בזה ומדעתו עושה זאת לסדר המשאוי שעליו, ולמה לא הוי הנחה רק שתלוי אם הגורם מצד גופו או מדבר שבחוץ, דהרי המשאוי גרם לו שיעמוד, וכן נמי אם יש מניעה מבחוץ מלפניו הרי זה הדבר גרם לו ולא מגופו, והרי עומד לפוש ג"כ יש לומר דהוי מצד הכרח גופו דצריך לנוח קצת, רק דהוי מצד עצם גופו שתובע זאת וא"כ ה"נ להשתין וכה"ג דהוי מצד גופו, ויש לומר דגם המשנ"ב שכתב 'בשביל איזה סיבה שמנעו' היינו איזה סיבה מצד הגוף, אבל סבה מבחוץ הוי כמו עומד לכתף שהדבר מבחוץ מעמידו, [ועל כן סברי האחרונים הנ"ל דכשהוא קאי פורתא הוי כמו לכתף], וגם החזון איש (סימן ס"ב אות ד) דכתב, דכש"כ כשעמד לדבר עם חבירו ע"ש, היינו דכשברצון נפש האדם לדבר עם חבירו הוי מצד עצמו ולא הוי כגורם מבחוץ.

ושם בהקובץ בשולי הגליון מודפס בזה הערה ממרן זצ"ל להביא ראיה לכאורה, דמיקרי הנחה אף באופן דיש מעורב כח אחר וז"ל מרן: ולכאורה יש להביא לזה ממה דשנינו בשבת (ק' ע"א) זרק לתוך ד"א ונתגלגל חוץ לד"א דפטור, ומוקי לה בגמרא דמיירי שנת ע"ג משהו בתוך ד"א, וכמש"כ התוס' (בד"ה ווא לא נח) דארישא ג"כ קאי, ומבואר שם בגמרא בביריתא דההנחה משהו הוי ע"י שאחזתו הרוח משהו ואח"כ שוב נתגלגל לתוך ד"א, ומוכרח שם בתוס' (ד"ה אחזתו הרוח בזה"ד) דלרבנן מיירי שמתגלגל אח"כ מכחו דלא כרבי חלקי בר טובי ע"ש. ואי נימא דכה"ג שההנחה היתה ע"י עירוב דבר אחר לא הויה הנחה, אי"כ אמאי פטור להוי כעומד לכתף דלא הוי הנחה וליחייב. ויש לחלק בין העברת גופו להעברת חפץ בענין זה ע"כ. והרה"ג הכותב העיר על זה והשיב. א"ה: ע' ברשב"א במקומו ד"ה הא דקתני זרק בתוך, דמפרש כמ"ש התוס', ומוכרח שם דעכ"ל דמיירי באופן, שזרק לתומו על דעת שתנוח באיזה מקום שתצצה, ממילא לפי"ז אחזתו הרוח לא הוה בע"כ, דדעתו היה שתנוח באיזה מקום שתצצה (הגם שאפשר לחלק דאיהו מקום שתצצה, ר"ל ע"י זריקתו אבל לא ע"י סיבה אחרת, לפענ"ד חילוק דחוק הוא), וע"י ברמב"ם בפיה"מ דמפרש הגמרא באופן שלא נתכוין לזריקה, וכן כתב הרע"ב על המשנה, וכן משמע ברמב"ם פ"ג הכ"כ דבסיפא כתב נח ע"ג ולא כ"כ ברישא ע"כ. ועכ"פ כנראה דלמעשה נקט מרן זצ"ל כמו שהעלה

המשך דבר הכתבים

אכן כל זה נאמר רק אם הוא מחזיק בקריאתה שם בסוף פ' ציצית, אבל אם עדיין לא גמר הק"ש, ומחזיק עדיין רחוק ממנה, באופן שאין שום מקום לומר תיבות זרות באמצע מקרא בכדי שיוצרך להשלמה, אז אם הש"צ כבר גמר לומר ג' תיבות אלו אז בכה"ג יאמרנו לעצמו אחר שיגמור הוא לגמרי כל הק"ש.

וממילא ה"ה אם קרא מעיקרא ביחידות אז ג"כ יחזור על תיבות אלו כדי להשלים הרמ"ח.

הכותב בקיצור מאד והחותם בכבוד הראוי

הק' יחזקאל רוטה

הגה"צ מדברעצין שליט"א דכה"ג לא מיקרי הנחה, כל שאינו ברצונו רק דבר אחר מכריח לו מבחוץ, וכמו דכחל או בור מפסיקו, ועל כן בכה"ג עדיין יחזור לרשה"י כמו דלא היה הנחה.

ועיין שם בקובץ דביאר הרה"ג שליט"א בזה דבר הרבינו ירוחם בסימן רס"ו (במג"א סק"ט), דמי שהולך פחות פחות מ"ד וחפץ בידו במקום שהתירו לעשות כן, דצריך לישב בכל פחות פחות ולא מהני עמידה בעלמא. וביאר דאחי שפיר דהרי"ו סבירא ל' דהוי כמו עמידה בעכ"ל וגורם אחר וכעומד לכתף, ושאר פוסקים סברי דמ"מ כל שמרצונו עומד יהיה הטעם מה שיהיה שפיר הוי להינפש ולכן סגי בעמידה ע"ש. ויש לציין לזה דברי הקובץ הערות (עמ"ס יבמות בהוספות אות ד) דהביא שנחלקו הראשונים בסברא זו בבבא מציעא (ל ע"א) כמבואר בשיטמ"ק שם גבי עלה עלי' זכר דנפסל משום דניחא ל', אף שנפסלת בכך ולא ניחא ל' שתפסל, מ"מ חשיב ניחא לי כיון שבשאר פרות ניחא, והיינו דבלאו הפסול ניחא ליה, מיהו בשיטה שם מביא תירוצים אחרים בשם תוס' שני"ן והר"ן, ומשמע דלא סבירא להו כסברת הרא"ש ע"ש. והיינו דהרא"ש סבירא דמה דלא ניח"ל מחמת איסור לא נחשב, וא"כ הכי נמי בנ"ד מה דעומד מחמת איסור לא מיקרי דעומד באמת, כיון דמצד עצמו לא היה עומד, ושאר הראשונים סברי דאפילו מחמת איסור כיון דעכשיו מ"מ עומד מרצונו, הוי כעומד לפוש, ואחי שפיר דידוע דרבינו ירוחם בשיטת הרא"ש אויל תמיד, כמבואר בש"ך י"ד (סימן ק"צ סק"א), ועיין יד מלאכי כללי המחברים אות י"ז, והכי נמי מה דלא ניח"ל להרבינו ירוחם בעמידתו מחמת האיסור אחי שפיר לפי הרא"ש.

ד. חומר איסור הליכה לערכאות עכ"רם ידוע, כמבואר בחו"מ (סימן כ"ו סעיף א) וז"ל: ואפילו נתרצו שניהם הבעלי דינים לדון בפניהם אסור, וכל הבא לדון בפניהם הרי זה רשע וכאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו ע"ה ע"כ. והרבה הזהיר על זה מרן זצ"ל בכתב ובע"פ שלא להקל יד בחומר הדבר, ועיין שו"ת עמק התשובה (ח"ו סימן תקמ"ו) כתב וז"ל: ולמעשה כיון שהדור נפרץ מאוד באיסור ערכאות לאחרונה, מה שלא היה מקדמת דנא, לכן הנני מונע להקל בכל דבר שיש בו איזה זיקה של ערכאות ע"כ.

ה. דמבואר חו"מ סימן ס"ח (סעיף א) ובסמ"ע (סק"ג) דגם עשיית פשרה ע"י ערכאות עכ"רם אסור דפשרה קרויה דין ע"ש. ומ"מ היינו דהולך לבתי דיניהם שהוי | המשך בעמ"ג

א. כמבואר בשו"ת עמק התשובה (ח"א סימן ל"ד). ועיין גליון (מספר תקנ"ב) דבר התשובה (סימן תש"א) ובהערות, מה שנתבאר בזה.

ב. כמבואר בטור (סימן שמ"ח), ובמשנ"ב סימן שמ"ט (סק"י).
ג. הנה בדבר זה האריך הגרש"צ שטערן שליט"א אב"ד דעברעצין יצ"ו בקובץ בית תלמוד להוראה (קובץ שני שנת תשד"ס) כאשר למד בבית אולפנא רבתי בהכולל של מרן זצ"ל, והאריך שם בטוטר"ד בדברי המשנ"ב בשעה"צ (סימן שמ"ט סק"ח) שכתב וז"ל: לענ"ד נראה ברור דלכו"ע מה"ת מקרי עמידה אפילו אם לא עמד לפוש בהדיא ורק בשביל איזה סיבה שמנעו לילך כיון שלא עמד לתקן דרך משאו דרך אז חשוב כמהלך [ומה שאמר בגמ' עומד לפוש הוא לא דוקא רק לאפוקי שלא עמד לתקן] וכו'. והביא ראיות לזה ע"ש. דלכאורה מבואר דבכל ענין שאינו עומד לכתף הוי הנחה, וא"כ לפי זה הכי נמי כשעומד מחמת ה'רויט-לייט' הוי הנחה לכאורה, והרה"ג שליט"א ביאר בזה דכה"ג לא מיקרי הנחה, ואעתיק קצת מדבריו ומה שיש להוסיף בזה בעז"ה, דמה שהוכיח המשנ"ב מגמ' (שכ ק"ג) דאיתא, דבעומד הבהמה להשתין ולהטיל גללים איכא עקירה והנחה. ומבואר דאף אם עמד משום להשתין מיקרי הנחה, על זה הביא דהשפת אמת בגמ' (שם) באמת עומד על זה וכתב, דזה דווקא בבהמה דלאו בת דעת הוא, אבל באדם משמע דוקא בעומד לפוש וכל שאינו לפוש מיפטר, וא"כ בכה"ג שמוכרח לעמוד מצד סבה אחרת אינו בכלל עומד לפוש עכ"ד. הרי לא סבירא כהמשנ"ב, וכן דקדק שם מלשון הרמב"ם ושא"ר דכתב, ואפילו עמד לתקן המשאוי שעליו עדיין פטור עד שיעמוד לנוח. משמע דבעינן עומד לפוש מרצונו ע"ש. וגם הרא"ה השני מהגמ' שם, דקאמר דאי אפשר דלא קאי פורתא, מביא דאדרבה מפרמ"ג (סימן רס"ו א"א סק"א) מבואר דלא הוי הנחה, וכן בספר אשי ישראל (שם), להגות בעל פת"ש על אור"ח (ובשו"ת נפש חיה (סימן ה) ע"ש, וא"כ מוכח דלאו כו"ע סברי דדוקא עומד לפוש.

ושם כתב דאפילו לא נימא כהשפ"א הנ"ל היינו כשעמד להשתין וכה"ג, כשאין דבר אחר מכריחו לעמוד אלא עמד

605.313.6638

קול התשובה

אפשר לשמוע התשובות המופיעים במדור זו מפי כ"ק מרן רבינו ז"ע
הוראות: להגיע למדור התשובות
ואח"כ לצלצל מספר התשובה.
לדוגמא תשובה אות ד"ה תמצא במדור 605 וכן הלאה

דבר הלכה

פסקי הלכה למעשה מלוקטים מכל ספרי דבי רב כ"ק מרן רבינו זצ"ל

הלכות מוקצה (ח)

טלטול יין שנגע בו נכרי ביו"ט

לג. יין שנגע בו נכרי ביו"ט, הוי מוקצה כמו בהמה שנתגבלה בשבת, ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו^[א].

בגדים שהיו רטובים בכניסת שבת

לד. בגדים שהיו רטובים בערב שבת ואפילו כבר נסחט מהם המים, כל שעדיין אין ראויים ללבשם כמות שהם, הוי מוקצה ואסור לטלטלם בשבת אף אחר שנתייבשו [וכן בגדי חול שאינו רוצה ללבשם בשבת, אסור לטלטלם משום מוקצה]^[ב].

טלטול עציץ בשבת ויו"ט

לה. עציץ ממני עשבים או אילנות, יש להחמיר שלא לטלטלו בשבת ויו"ט^[ג].

פתיחת כיסוי ה'טאנק' של בית הכסא

לו. כיסוי ה'טאנק' שמאחורי מושב בית הכסא, מותר לפתחו כדין כיסוי של כלים, ואי"צ שיהיה בו בית אחיזת יד^[ד].

טלטול לולב ביו"ט לאחר שכבר יצאו בו יד"ח

לז. מותר לטלטל הלולב ביו"ט אחר שכל בני ביתו יצאו בו יד"ח המצוה ולא הוי מוקצה^[ה].

טלטול שופר בשבת או בר"ה לאחר שכבר יצאו בו יד"ח

לח. בכל שבתות השנה הוי שופר מוקצה ככלי שמלאכתו לאיסור, ולכן מותר לטלטלו רק לצורך גופו או מקומו^[ו], אבל ביו"ט של ר"ה לאחר שכבר יצאו בו יד"ח ואינו צריך לו עוד למצות תקיעת שופר, אין לטלטל השופר^[ז].

הגבלת מזוזה שנפלה בשבת

לט. מזוזה שנפלה ממקומה בשבת, מותר לטלטלה כדי להגביה ולהניחה במקום משומר שלא תבוא לידי בזיון^[ח].

א. אם נכרי נגע בין ביו"ט הוי מוקצה לרבי יהודה (שבת קטו) דומיא דגבלה שנתגבלה בשבת, וליתנו לעכו"ם הוי כמו לכלבים וכדורשין (ביצה כ): לכס ולא לעכרים ולא לכלבים, דומיא דגבלה שנתגבלה ביו"ט דאסור לטלטלו אליבא דר"י אף שהי' מוכן לאדם, מכיון דמ"מ לכלבים לא היה מוכן, וכש"כ התוס' (שבת שם ד"ה רבי) לגבי שבת דעכשיו שנתגבלה דאינו מוכן לאדם אלא לכלבים אסור לטלטלו, מכיון דביהש"מ לא הי' עומד לכלבים הוי מוקצה אליבא דר"י משום מיגו דאיתקצאי וכו', ואע"ג דאפילו אם הבשר היה כשר הרי ג"כ אינו עומד לעכרים ולכלבים, ואעפ"כ אמרין דמותר ליתנו להם אע"ג דלא היה עומד להם, היינו משום דדכתי ראו עז כעת לאדם ומוכן עכשיו לאדם וממילא מותר לטלטלו לכל מאי דבעי, ומעתה יין כשר שלא היה עומד ביהש"מ לנכרי, ונאסר ביו"ט, דהשתא תו אינו ראו לישראל אלא לנכרי, הוי ליה כמו נבילה שנתגבלה ביו"ט דאסור לטלטלו אליבא דר"י (עסק התשובה ח"י).

ב. (תשובה מיראה ח"ב סימן טו).

ג. כמ"ש הפמ"ג (ארח סימן שלו א"א ס"ק טו) לפקפק בזה יעו"ש (תשובה מיראה ח"ב סימן קל).

ד. דמי למה שמבואר בשו"ע (סימן שח סעיף י') לגבי כלים המחוברים, דאין צריך שיהיה להם בית אחיזה (עסק התשובה ח"ב סימן כא).

ה. וכמו שמצינו בגמ' (סוכה מא) 'כך היה מנהגן של אנשי ירושלים, אדם יוצא מביתו ולולבו בידו, הולך לבית הכנסת לולבו בידו, קורא קריאת שמע ומתפלל לולבו בידו, קורא בתורה ונושא את כפיו מניח על גבי קרקע, הולך לבקר חולים ולחנם אבלים לולבו בידו, נכנס לבית המדרש משגר לולבו ביד בנו וביד עבדו וביד שלוחו, מאי קמ"ל, להודיעך כמה היו דריון במצות, עיי"ש (תשובה מיראה ח"ב סימן קסו).

ו. וכמו שפסק השו"ע (א"ח סימן שח סעיף ד') דשופר הוי כלי שמלאכתו לאיסור (תשובה מיראה ח"ב סימן קב).

ז. משום דכבר הוקצה למצותו (גיליון מראות יחזקאל, ה"ד תשובה מיראה ח"ב סימן קב הערה רמט סוף ד"ה הגה).

ח. אבל אסור לקבעה בדלת בשבת (תשובה מיראה ח"ב סימן קא).

המשך דבר תורה

ומשום זה בקש דוד לעבוד עבודה זרה, כי ביקש למעט חילול השם במה שאפשר, כי זה כל רצון הצדיקים להרבות כבוד שמים ולמעט חילול שמו ית', ובודאי שלא רצה דוד לבעט בה' ולעבוד עבו"ז ממש חלילה, אלא ביקש לעשות רק לפנים וכמו"ש מוטב יעבוד עבודה זרה ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא. וסבר דוד שעל ידי זה יתלו בני אדם הסרחון שיצא ממנו אבשלום משום שעבד עבו"ז, ולא יחללו עוד הבריות את שמו ית' ע"י שיתרעמו על מדותיו ית' שמעניש את החסידים לחינם.

דוד המלך ברוב צדקותו היה מפשפש תמיד במעשיו למצוא הסיבה על שום מה נענש שגולל לו בן שרוצה להורגו, אם משום שלא כיון דיו במעשיו לשם מצוה, או משום שהאמת עם חולקיו שאינו ראוי למלוכה ובאמת היה אסור לו לישא יפת תואר, והיה ירא וחרד תמיד לכל יתחלל שם שמים חלי'. עד שאמר לו חושי הארכי שאין זה משום איסור מואבי, רק משום שנשא יפת תואר שאין זה מצוה כלל לישא יפת תואר, והיה צריך לדרוש סמוכין שיהי' מזה בן סורר ומורה, אבל באמת כל המלוכה שלו הוא עפ"י תורה והכל עשה בצדק, ובזה נח דעתו של דוד המלך שלא הוצרך חלי' לעבו"ז ולא לחשוש משום חילול השם, אלא היה מעשיו עפ"י תורה, רק שהיה לו לדרוש סמוכין כנ"ל.

היוצא לנו מהגמ' שאנו למדים כמה היה דוד המלך ירא חטא ומפשפש במעשיו שלא יהא חילול השם חלי', וחיונן גדול מסירת נפשו להרבות כבוד שמים בעולם. עומדים אנו עתה בחודש אלול, וכבר עבר כמעט חצי אלול, ואיתא כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, וצריך להכין עצמינו במצות ובמעשים טובים, ולברוק ולפשפש כל מעשינו, הי תורה והי מצות ומגני עולן, שלפעמים גם המצות ומעשים טובים שעושים חוטף הסט"א ושביית שביי ה", והעיקר הוא כי תצא למלחמה על אויבך, שהיצה"ר רוצה להתגבר כנגדנו, וצריך לצאת במלחמה כנגדו, לעשות כל מה שביכולתנו לעשות בתשובה ופשפוש המעשים, וכמו שהתנהגו מלפנים בחודש אלול להשכים בבוקר ולעייף ולפשפש במעשיו, וצריך להתגבר בתורה ומצות ומעשים טובים ומדות.

בחודש אלול חודש הרחמים והסליחות הקב"ה משפיע הרבה סיעתא דשמיא שיוכלו בני ישראל לתקן מעשיהם ולצאת במלחמה כנגד היצה"ר, וז"ש כי תצא למלחמה, שאם אתה רוצה לצאת למלחמה אז, ונתנו ה' אלקיך בידך, שהקב"ה עוזר שהיצה"ר עצמו גם כן נמסר בידך ושביית שביי, ובכחה אביה ואמה ירח ימים ובזוה"ק שהוא ירח אלול, שבימי הרחמים והרצון מתעורר האדם לתשובה ומעשים טובים, ואפילו השטן נעשה מליץ ישר בשביל ישראל, והכל נהפך לזכותים.

הקב"ה יעזור שיהיה נתתו ה' אלקיך בידך ושביית שביי, שכל מה שנשבה אצל הסט"א ימסר עתה בידי ישראל קדושים, להיות מליץ ישר לכלל ישראל, ונוכה

לישועת ישראל בכלליות ובפרטיות, ונוכה לשנת אורה וששון שיהא אור לישראל ונוכה לביאת משיח צדקנו בב"א.

קטע רעווא דרעוויין פרשת תצא תשנ"ה

במדרש (פרקי דרבי אליעזר פמ"ד) כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב זכור אשר עשה לך עמלק, היאך יתקיימו שני הכתובים, אלא זה זכור לשמור ולקדש וזה זכור להשמיד ולהכרית. וצריך להבין שייכות ב' הענינים.

ויל"ב דהנה האדם צריך להתעורר תמיד לפשפש מעשיו ולהתחזק בתורה ועבודה, וביותר הזמן מוכשר לזה בחודש אלול, וכדאיתא בספח"ק וראית בשביה אשת יפת תואר שהתורה הק' הוא בשביה, ובזוה"ק (כי תצא צו ע"ב) אמרו ובכחה אביה ואמה זה כנסת ישראל, ירח ימים דא ירחא דאלול, שאז הזמן להתעורר וחשק בה ולקחת.

והנה על עמלק כתיב אשר קרך בדרך, שהוא המקרה התעוררות של חודש אלול, ויונב כך כל הנחשלים אחריו שהוא נותן עצות ואומר שאינו צריך לילך לשמור דרשות חיוזק, ואין צריך לדרוש וכו', וכל זה מקליפת עמלק שהוא מקרה כל התעוררות של חודש אלול. ומימי קדם ידעו להתעורר בימים אלו, והרגישו כל ישראל התעוררות בחודש אלול, והבתי דינים ישבו לחפש מה שצריך לתקן בעיר בכלליות ובפרטיות, וכן ידוע מהנודע ביהודה שישב עם הבי"ד שלו ובדקו במעשי העיר בכל הפירצות, אבל עכשיו נעשה אשר קרך בדרך, ובפרט בכל השבוע היאך שנואים שהוא בבחינת עמלק רח"ל, אבל כשבא שבת קודש והאדם טובל א"ע לקבל אור שבת, ולומד ספר ומקבל קדושת שבת, עי"ז מביא לו איזה התעוררות, ואיזה אמונה ששבת הוא אמונה ועמלק הוא להיפוך, וזה זכרה לקדשו ולענגו לקדש השבת ועי"ז מקיים להממו ולאבדו את הקרירות של עמלק.

ו**זכורני** מה ששמעתי בא"י, מהגאון רבי ישראל יצחק רייזמאן זצ"ל, חבר הבר"ץ בירושלים עיה"ק, והוא עוד שימש זקנים וגדולים שבדור הקודם, והיה בן בית אצל הגאון רבי שניאור זלמן לאדיערי זצ"ל בעל שו"ת תורת חסד מלובלין (נודע כנאון אדיר, ובסוף ימיו כיהן כרב בירושתי). ואגב, אימר מה שסיפר לי רבי ישראל יצחק זצ"ל, שבעודו בחור היה בא בכל יום לפני ה"תורת חסד", שהיה זקן מופלג, היה משמיע לפניו בכל יום ח"י פרקי משניות בעל פה. ואמר ריי"ז שלא טעה הגאון ה"תורת חסד" זצ"ל שום טעות כלל מעולם, ואפילו הגרסאות ידע בעל פה. ואמר ה"תורת חסד" זצ"ל שמשום כך חזר הוא על משניות הרבה, שאם יסתלק בשבת ונמצא שיהיה צריך להמתין על הקבורה, יוכל לחזור אז משניות. וידוע שאכן ה"תורת חסד" נסתלק בשבת קודש והוצרכו להמתין על הקבורה.

המשך בעמ' ד'

המשך דבר התשובה

ביאורים ובידורים מבני הגה"צ אבד"ק בית יחזקאל שליט"א

בדרך משפט, אבל באופן שמסכימים ביניהם שלאבדורן לעשות משפט, רק משום הבנתו בדרכי העסקים והמסחר יסדר הברים וישווה ביניהם, אינו בדין ומשפט ואינו בכלל מייקר אלילים ודיניהם ח"ו.

ו. וכדמוכח דאין זה נקרא משפט ודין כלל כשעושים פשרה למען השלום להתרצות ביניהם, וכדנתבאר (סימן י"ב סעיף ב) דאך דלאחר גמר דין אסור לעשות פשרה, ואפילו קודם גמר דין לגמרי יש שהחמירו, כמבואר בפת"ש (שם סק"ד) דכל שברור הדין אין לפשר. מ"מ הביא הש"ך (סק"ה) בשם השלטי"ג, דהיינו כשהוא בדרך משפט שלא מדעת הבעלי דינים, אבל אם

